FÖRSTAINSTANSRÄTTENS DOM (femte avdelningen)

10 februari 2004 *

I de förenade målen T-64/01 och T-65/01,

Afrikanische Frucht-Compagnie GmbH, Hamburg (Tyskland),

Internationale Fruchtimport Gesellschaft Weichert & Co., Hamburg,

företrädda av advokaten G. Schohe, med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande,

mot

Europeiska unionens råd, företrätt av S. Marquardt och J.-P. Hix, båda i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: tyska.

och

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av G. Braun och M. Niejahr, båda i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

svarande,

angående en talan om ersättning för den skada som sökandena har lidit inom ramen för fastställandet av deras respektive referenskvantitet för år 1999,

meddelar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (femte avdelningen),

sammansatt av ordföranden R. García-Valdecasas samt domarna P. Lindh och J.D. Cooke,

justitiesekreterare: byrådirektören D. Christensen,

med hänsyn till det skriftliga förfarandet och efter förhandlingen den 6 maj 2003,

följande

Dom

Tillämpliga bestämmelser

Förordning (EEG) nr 404/93

1 Från och med den 1 juli 1993 infördes ett gemensamt system för handel med tredje land genom avdelning IV i rådets förordning (EEG) nr 404/93 av den 13 februari 1993 om den gemensamma organisationen av marknaden för bananer (EGT L 47, s. 1; svensk specialutgåva, område 3, volym 48, s. 129). Detta system ersatte de olika nationella system som hade tillämpats tidigare. I det nya systemet skilde man på "gemenskapsbananer", det vill säga bananer producerade i gemenskapen, och "bananer från tredje land", det vill säga bananer från andra tredje länder än staterna i Afrika, Västindien och Stilla havet (AVS), "traditionella AVS-bananer" och "icke traditionella AVS-bananer". De två senare typerna av bananer motsvarade den kvantitet bananer som exporterades av AVS-staterna. Exporten av dessa bananer fick inte överstiga de kvantiteter som traditionellt exporterades av var och en av dessa stater, såsom kvantiteterna hade fastställts i bilagan till förordning nr 404/93.

2 Enligt den ursprungliga lydelsen av artikel 18.1 i förordning nr 404/93 skulle en årlig tullkvot på 2 miljoner ton (nettovikt) öppnas för import av bananer från tredje land och av icke traditionella AVS-bananer. Bananer från tredje land som

importerades inom ramen för tullkvoten belades med en tull på 100 ecu per ton. På import av icke traditionella AVS-bananer togs däremot ingen tull ut. Enligt den ursprungliga lydelsen av artikel 18.2 i samma förordning skulle import av icke traditionella AVS-bananer och av bananer från tredje land som inte omfattades av den nämnda tullkvoten beläggas med en tull på 750 respektive 850 ecu per ton.

3 I artikel 19.1 i förordning nr 404/93 föreskrevs att tullkvoter skulle öppnas med följande procentsatser: 66,5 procent till aktörer som hade salufört bananer från tredje land och/eller icke traditionella AVS-bananer (kategori A), 30 procent till aktörer som hade salufört gemenskapsbananer och/eller traditionella AVS-bananer (kategori B) och 3,5 procent till aktörer etablerade i gemenskapen som hade börjat saluföra andra bananer än gemenskapsbananer och/eller traditionella AVS-bananer år 1992 (kategori C).

Förordning (EEG) nr 1442/93

4 För att genomföra förordning nr 404/93 antog kommissionen bland annat förordning (EEG) nr 1442/93 av den 10 juni 1993 om tillämpningsföreskrifter för ordningen för import av bananer till gemenskapen (EGT L 142, s. 6; svensk specialutgåva, område 3, volym 50, s. 6) (nedan kallad 1993 års ordning). Denna ordning var i kraft till och med den 31 december 1998 (se nedan punkt 24).

5 I artikel 3.1 i förordning nr 1442/93 definierades begreppet aktör i kategorierna A och B, med avseende på tillämpningen av artiklarna 18 och 19 i förordning

nr 404/93, som varje aktör som för egen räkning hade bedrivit en eller flera av följande verksamheter:

"a) Köp av gröna bananer från tredje land och/eller gröna AVS-bananer från producenterna eller, i förekommande fall, produktion, transport och försäljning av sådana produkter i gemenskapen.

b) I egenskap av ägare leverans av gröna bananer och överföring till fri omsättning samt försäljning i avsikt att de därefter skall saluföras i gemenskapen. Risken för att produkten förstörs eller går förlorad skall likställas med den risk som ägaren tar.

c) I egenskap av ägare mogning av gröna bananer samt saluföring av dessa i gemenskapen."

6 De aktörer som bedrev de verksamheter som beskrivs under a och b i föregående punkt kallas nedan "primära importörer" respektive "sekundära importörer".

7 I artikel 4.1 i förordning nr 1442/93 föreskrevs följande:

"Medlemsstaternas behöriga myndigheter skall upprätta separata förteckningar över aktörer i kategori A och B samt de kvantiteter som varje aktör har salufört under vart och ett av de tre år som föregår det år för vilket tullkvoten öppnas, fördelat enligt de näringsverksamheter som anges i artikel 3.1 ..."

8 Enligt artikel 5.1 i förordning nr 1442/93 skulle medlemsstaternas behöriga myndigheter varje år fastställa de genomsnittliga kvantiteter som aktörer i kategori A och kategori B, vilka var registrerade hos dem, hade salufört under de tre åren före det år som föregick det år för vilket kvoten öppnades, uppdelade efter verksamhet enligt artikel 3.1 i samma förordning.

9 I artikel 5.2 i förordning nr 1442/93 föreskrevs att man på de salufördа kvantiteterna, beroende på vilken verksamhet enligt artikel 3.1 i samma förordning som avsågs, skulle tillämpa följande viktningskoefficienter:

— Verksamhet enligt a: 57 procent.

— Verksamhet enligt b: 15 procent.

— Verksamhet enligt c: 28 procent.

10 Artikel 6 i förordning nr 1442/93 hade följande lydelse:

"Beroende på den årliga tullkvoten och aktörernas totala referenskvantitet enligt artikel 5 skall kommissionen vid behov fastställa en gemensam nedsättnings-

koefficient för varje kategori av aktörer vilken skall tillämpas på aktörens referenskvantitet i avsikt att fastställa den kvantitet som denne skall tilldelas.

Medlemsstaterna skall fastställa kvantiteterna för varje aktör i kategori A och/eller B som är registrerad hos dem och skall ... underrätta den enskilde aktören om dessa..."

Övergångsbestämmelser med anledning av Republiken Österrikes, Republiken Finlands och Konungariket Sveriges anslutning

11 Under åren 1994 och 1995 antog kommissionen övergångsbestämmelser i syfte att underlätta övergången från den ordning som gällde i Republiken Österrike, Republiken Finland och Konungariket Sverige (nedan kallade de nya medlemsstaterna, före deras anslutning till gemenskapen, till den ordning som följer av tillämpningen av den gemensamma organisationen av marknaden för bananer. Kommissionen antog således följande förordningar:

— Förordning (EG) nr 3303/94 av den 21 december 1994 om övergångsbestämmelser om import av bananer till Österrike, Finland och Sverige under första kvartalet 1995 (EGT L 341, s. 46; svensk specialutgåva, område 3, volym 64, s. 165).

— Förordning (EG) nr 479/95 av den 1 mars 1995 om övergångsbestämmelser rörande tillämpningen av tullkvot för import av bananer avseende andra kvartalet 1995 till följd av Finlands, Sveriges och Österrikes anslutning (EGT L 49, s. 18).

— Förordning (EG) nr 1219/95 av den 30 maj 1995 om övergångsbestämmelser för tillämpningen av ordningen med tullkvoter för import av bananer för det

tredje kvartalet 1995 till följd av Österrikes, Finlands och Sveriges anslutning (EGT L 120, s. 20).

— Förordning (EG) nr 1924/95 av den 3 augusti 1995 om övergångsbestämmelser för tillämpningen av ordningen med tullkvoter för import av bananer till följd av Anslutningsakten för Österrike, Finland och Sverige (EGT L 185, s. 24).

12 Artikel 3.1 i förordning nr 479/95 hade följande lydelse:

"De gemenskapsoperatörer som salufört bananer som har sitt ursprung i ... [AVS-staterna och andra tredje länder] samt bananer som skördats inom gemenskapen i de nya medlemsstaterna under åren 1991, 1992 och 1993 för referensperioden, skall inkomma med begäran om att bli registrerade hos de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna senast den 15 mars 1995 ..."

13 I artikel 4.1 i förordning nr 3303/94 och artikel 1.1 i förordningarna nr 479/95 och 1219/95 föreskrevs att de behöriga myndigheterna i de nya medlemsstaterna för de tre första kvartalen år 1995 skulle ge de aktörer som var etablerade inom deras respektive territorium, och som hade importerat bananer dit under åren 1991, 1992 och 1993, tillstånd att importera bananer med ursprung i tredje land upp till vissa fastställda kvoter.

14 I artikel 4.1 tredje och fjärde styckena i förordning nr 3303/94 och artikel 1.1 tredje och fjärde styckena i förordningarna nr 479/95 och nr 1219/95 gjordes följande förtydligande:

"Importtillståndet för varje aktör får inte avse en kvantitet som är större än [30, 27 respektive 25 procent] av genomsnittet av de årliga kvantiteter denne importerat under åren 1991, 1992 och 1993.

Detta tillstånd skall inte inverka på hur stor den referenskvantitet skall vara som aktören tilldelas för år 1995 enligt artikel 6 i. [förordning ... nr 1442/93]. "

15 Det föreskrevs i artikel 1 i förordning nr 1924/95 att en tilläggskvantitet på 353 000 ton nettovikt skulle öppnas till den tullkvot som föreskrivs i artikel 18 i förordning nr 404/93 för import till de nya medlemsstaterna av bananer från tredje land och icke traditionella AVS-bananer för år 1995. De kvantiteter som redan hade importerats till dessa tre medlemsstater i enlighet med förordningarna nr 3304/94, nr 479/95 och nr 1219/95 skulle avskrivas från denna tilläggskvantitet.

16 I artikel 2 i förordning nr 1924/95 föreskrevs följande:

"För det fjärde kvartalet 1995 skall importlicenser utfärdas med hänsyn till övergången till fri omsättning i [de nya medlemsstaterna] för bananer med ursprung i tredje land och icke traditionella AVS-bananer, till en mängd av

a) 91 500 ton av de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna till de aktörer som har avyttrat ovannämnda bananer i [de nya medlemsstaterna] under

referensperioden 1991–1993 och som är registrerade i enlighet med artikel 3 i förordning ... nr 479/95,

b) 2 500 ton till nya aktörer som är etablerade i [de nya medlemsstaterna] som uppfyller kraven i artikel 3.5 i förordning ... nr 1442/93 och som är registrerade i enlighet med artikel 4 i denna förordning."

17 Artikel 3 i förordning nr 1924/95 hade följande lydelse:

"1. I enlighet med artikel 2 a kan varje aktör för det fjärde kvartalet 1995 ansöka om en eller flera importlicenser för en total kvantitet som fastställs i förhållande till den årliga genomsnittliga kvantiteten av avyttrade bananer enligt artikel 3.1 i förordning ... nr 1442/93 i de nya medlemsstaterna under åren 1991–1993 multiplicerat med de viktningskoefficienter som fastställs i artikel 5.2 i samma förordning och efter eventuell multiplicering med den nedsättningskoefficient som kommissionen fastställt i enlighet med artikel 3.

...

3. Om den totala kvantiteten som fastställts för aktörerna i fråga i enlighet med punkt 1 överstiger 91 500 ton skall kommissionen fastställa en enhetlig nedsättningskoefficient som skall tillämpas på varje aktörs fastställda kvantitet."

18 I artikel 6 i förordning nr 1924/95 föreskrevs följande:

"Vid fastställande av referenskvantiteter för varje period som omfattar 1995 skall rättigheter fastställas för alla aktörer som har [utfört leveranser till] de nya medlemsstaterna för hela 1995 i enlighet med artiklarna 3 och 5 i förordning ... nr 1442/93."

Förordning (EG) nr 1637/98

19 Genom rådets förordning (EG) nr 1637/98 av den 20 juli 1998 om ändring av rådets förordning nr 404/93 (EGT L 210, s. 28) genomfördes, från och med den 1 januari 1999, ändringar av den gemensamma organisationen av marknaden för bananer. I synnerhet ersattes artiklarna 16–20 i avdelning IV i förordning nr 404/93 med nya bestämmelser.

20 I artikel 16 i förordning nr 404/93, i dess lydelse enligt förordning nr 1637/98, föreskrevs följande:

"...

I [avdelning IV i förordning nr 404/93] används följande beteckningar med den betydelse som här anges:

1) *traditionell import från AVS-stater*: import till gemenskapen av bananer som har ursprung i de stater som förtecknas i bilagan, upp till 857 700 ton (nettovikt) per år. Sådana bananer skall benämnas traditionella AVS-bananer.

2) *icke traditionell import från AVS-stater*: import till gemenskapen av bananer som har ursprung i AVS-stater men som inte omfattas av definitionen under punkt 1. Sådana bananer skall benämnas icke traditionella AVS-bananer.

3) *import från andra tredje stater än AVS-staterna*: import till gemenskapen av bananer med ursprung i andra tredje stater än AVS-staterna. Sådana bananer skall benämnas bananer från tredje stat."

21 I artikel 18.1 i förordning nr 404/93, i dess lydelse enligt förordning nr 1637/98, föreskrevs att det varje år skulle öppnas en tullkvot på 2,2 miljoner ton (nettovikt) för import av bananer från tredje stat och av icke traditionella AVS-bananer. Inom ramen för denna tullkvot togs det ut en tull på 75 ecu per ton vid import av bananer från tredje stat, medan det inte togs ut någon tull vid import av icke traditionella AVS-bananer.

22 I artikel 18.2 i samma förordning, i dess lydelse enligt förordning nr 1637/98, föreskrevs att det varje år skulle öppnas en kompletterande tullkvot på 353 000 ton (nettovikt) för import av bananer från tredje stat och av icke traditionella AVS-bananer. Även inom ramen för denna tullkvot togs det ut en tull på 75 ecu per ton vid import av bananer från tredje stat, medan det inte togs ut någon tull vid import av icke traditionella AVS-bananer.

23 Artikel 19.1 i förordning nr 404/93, i dess lydelse enligt förordning nr 1637/98, hade följande lydelse:

"Förvaltningen av de tullkvoter som anges i artikel 18.1 och 18.2 samt av importen av traditionella AVS-bananer skall ske i enlighet med en metod som grundar sig på beaktande av traditionella handelsmönster (enligt metoden 'traditionella aktörer/nya aktörer').

Kommissionen skall fastställa nödvändiga tillämpningsföreskrifter enligt förfarandet i artikel 27.

Om det blir nödvändigt får andra lämpliga metoder fastställas."

Förordning (EG) nr 2362/98

24 Kommissionen antog den 28 oktober 1998 förordning (EG) nr 2362/98 om tillämpningsföreskrifter till rådets förordning nr 404/93 rörande ordningen för import av bananer till gemenskapen (EGT L 293, s. 32) (nedan kallad 1999 års ordning). Med stöd av artikel 31 i förordning nr 2362/98 upphävdes förordning nr 1442/93 med verkan från och med den 1 januari 1999.

25 Genom 1999 års ordning upphävdes den tidigare fördelningen av tullkvoten mellan olika aktörer (A, B och C) och underuppdelningen på aktörer i kategorierna A och B efter vilka verksamheter de hade bedrivit. Enligt denna ordning gjordes åtskillnad mellan "traditionella aktörer" och "nya aktörer".

26 I artikel 2 i förordning nr 2362/98 föreskrevs således bland annat att de tullkvoter och traditionella AVS-bananer som avses, de förra i artikel 18.1 och 18.2 och de senare i artikel 16 i förordning nr 404/93, i dess lydelse enligt förordning nr 1637/98, skulle vara öppna till

— 92 procent för traditionella aktörer enligt definitionen i artikel 3, och

— 8 procent för nya aktörer enligt definitionen i artikel 7.

27 I artikel 3 i förordning nr 2362/98 föreskrevs följande:

"I denna förordning avses med 'traditionell aktör': en ekonomisk aktör som var etablerad i gemenskapen under den period som är avgörande för aktörens referenskvantitet och vid tidpunkten för sin registrering enligt artikel 5 om aktören för egen räkning under en referensperiod rent faktiskt har importerat en minsta kvantitet bananer från tredje land och/eller från AVS-staterna i avsikt att därefter saluföra dem i gemenskapen.

... "

28 Artikel 4 i förordning nr 2362/98 hade följande lydelse:

"1. Varje traditionell aktör, som är registrerad i en medlemsstat enligt artikel 5, skall för varje år för samtliga de ursprungsländer som anges i bilaga I tilldelas en fast referenskvantitet som fastställs på grundval av de kvantiteter bananer som aktören rent faktiskt har importerat under referensperioden.

2. För kvantiteter som skall importeras under 1999, inom ramen för tullkvoterna och kvantiteten traditionella AVS-bananer, skall referensperioden utgöras av åren 1994, 1995 och 1996."

29 I artikel 5 i förordning nr 2362/98 föreskrevs följande:

"...

2. Varje aktör skall för att få sin referenskvantitet fastställd, före den 1 juli underrätta de behöriga myndigheterna om följande:

a) De totala kvantiteter bananer som han rent faktiskt har importerat från de länder som anges i bilaga I under vart och ett av åren under referensperioden.

b) De stödjande handlingar som avses i punkt 3.

3. Den faktiska importen skall styrkas

a) med en kopia av den importlicens som använts för de kvantiteter som övergått till fri omsättning från licensinnehavaren ... och

b) med ett bevis om att den tull har betalats som gäller den dag då tullformaliteterna vid import fullgjordes. Betalningen skall göras antingen direkt till de behöriga myndigheterna eller via ett tullombud.

En aktör som kan bevisa att han har betalat gällande tullsats direkt till de behöriga myndigheterna eller via ett tullombud när en viss kvantitet bananer övergick till fri omsättning, men som inte är innehavare eller mottagare av den utnyttjade importlicensen, ... skall anses ha importerat denna kvantitet om han är registrerad i en medlemsstat enligt förordning ... nr 1442/93 och/eller uppfyller villkoren för registrering som traditionell aktör enligt denna förordning. Tullombud kan inte kräva att detta stycke skall tillämpas.

4. För aktörer som är etablerade i de nya medlemsstaterna skall bevis om kvantiteter som övergått till fri omsättning i dessa [stater] under 1994 och till och med det tredje kvartalet 1995 utgöras av kopior av lämpliga tulldokument och importtillstånd som de behöriga myndigheterna har utfärdat och som är vederbörligen utnyttjade."

Bakgrund och förfarande

30 Sökandena är företag som är etablerade i Hamburg (Tyskland) och som importerar och saluför bananer från tredje stat, bland annat i de nya medlemsstaterna. De var huvudsakligen primära och, i vissa fall, sekundära importörer.

31 Sökandena har, genom ansökningar som registrerades vid förstainstansrättens kansli den 20 mars 2001 under målnumren T-64/01 och T-65/01, väckt förevarande skadeståndstalan.

32 Förstainstansrätten beslutade på grundval av referentens rapport att inleda de tmuntliga förfarandet i de två målen. Sökandena anmodades, såsom en åtgärd för processledning, att besvara vissa frågor muntligen vid förhandlingen.

33 Eftersom målen T-64/01 och T-65/01 bedömdes vara konnexa beslutade ordföranden för förstainstansrättens femte avdelning den 28 april 2003, sedan parterna hade hörts i frågan, att förena målen vad gäller det muntliga förfarandet och domen, i enlighet med artikel 50 i förstainstansrättens rättegångsregler.

34 Parterna utvecklade sin talan och svarade på förstainstansrättens frågor vid förhandlingen den 6 maj 2003.

Parternas yrkanden

35 I mål T-64/01 har sökanden yrkat att förstainstansrätten skall

— förklara att talan kan tas upp till sakprövning,

— förplikta rådet och kommissionen att till sökanden betala 1 358 228 euro, jämte ränta med 3,75 procent per år från och med dagen för avkunnandet av denna dom samt ränta som kompensation för den penningvärdeförsämring som uppkommit sedan den 1 januari 1999,

— fastställa att rådet och kommissionen är skyldiga att ersätta sökanden för varje annan skada som uppkommit eller uppkommer till följd av att förordningarna nr 1637/98 och nr 2362/98 antagits,

— förordna parterna att, med avseende på föregående yrkande, inom den frist som fastställs av rätten meddela denna vilka belopp som parterna har enats om eller, om en sådan förlikning inte kunnat träffas, komplettera deras yrkande med sifferuppgifter inom samma frist, och

— besluta om rättegångskostnaderna senare.

36 I mål T-65/01 har sökanden yrkat att förstainstansrätten skall

— förklara att talan kan tas upp till sakprövning,

— förplikta rådet och kommissionen att till sökanden betala 3 604 232 euro, jämte ränta med 2,9 procent per år från och med dagen för avkunnandet av denna dom samt ränta som kompensation för den penningvärdesförsämring som uppkommit sedan den 1 januari 1999,

— fastställa att rådet och kommissionen är skyldiga att ersätta sökanden för varje annan skada som uppkommit eller uppkommer till följd av att förordningarna nr 637/98 och 2362/98 antagits,

— förordna parterna att, med avseende på föregående yrkande, inom den frist som fastställs av rätten meddela denna vilka belopp som parterna har enats om eller, om en sådan förlikning inte kunnat träffas, komplettera deras yrkande med sifferuppgifter inom samma frist, och

— besluta om rättegångskostnaderna senare.

37 Rådet har i de två målen yrkat att förstainstansrätten skall

— avvisa talan i den del den riktas mot rådet,

— ogilla talan, och

— förplikta sökandena att ersätta rättegångskostnaderna.

38 Kommissionen har i de två målen yrkat att förstainstansrätten skall

— ogilla talan, och

— förplikta sökandena att ersätta rättegångskostnaderna.

Upptagande till sakprövning

39 Rådet har, utan att formellt framställa en invändning om rättegångshinder enligt artikel 114.1 i rättegångsreglerna, bestridit att talan i de två målen kan tas upp till sakprövning i den del talan riktas mot rådet. Rådet har påpekat att sökandena, med undantag av den grund som avser att rådets befogenheter rättsstridigt har delegerats till kommissionen, uteslutande har ifrågasatt de bestämmelser som antagits av sistnämnda institution, närmare bestämt vissa bestämmelser i förordning nr 2362/98. Rådet har påmint om att enligt rättspraxis kan en direkt talan föras endast mot gemenskapens institutioner, vilka bör hållas åtskilda från gemenskapen i sig (förstainstansrättens dom av den 6 juli 1995 i mål T-572/93, Odigitria mot rådet och kommissionen, REG 1995, s. II-2025, punkt 22, och beslut av den 12 december 2000 i mål T-201/99, Royal Olympic Cruises m.fl. mot rådet och kommissionen, REG 2000, s. II-4005, punkt 20).

40 Sökandena anser att den invändning som avser att det föreligger rättegångshinder och att deras ansökningar därför skall avvisas inte kan bifallas. De har anfört att deras talan riktas mot gemenskapen, i enlighet med lydelsen av artikel 288 andra stycket EG, och att denna i detta fall inte bara företräds av kommissionen, utan även av rådet. Rådet har genom sin förordning nr 1637/98 nämligen bemyndigat kommissionen att anta förordning nr 2362/98, som har gett upphov till den påstådda skadan.

41 Det räcker, vid prövningen av dessa argument, att konstatera att sökandena i fråga om deras femte, sjätte och sjunde grunder uttryckligen har ifrågasatt lagenligheten av vissa delar i förordning nr 1637/98, som antagits av rådet.

42 Av detta följer att rådets invändning om rättegångshinder skall ogillas.

Prövning i sak

43 Sökanden har i första hand grundat sin talan på att gemenskapen har ådragit sig skadeståndsansvar för en otillåten rättsakt, och i andra hand att gemenskapen har ådragit sig skadeståndsansvar för en tillåten rättsakt.

44 Innan förstainstansrätten uttalar sig om de olika grunder som sökandena har åberopat till stöd för deras respektive talan och som avser gemenskapens skadeståndsansvar för en otillåten rättsakt, kommer den att göra några inledande överväganden. Sökandena har nämligen flera gånger i sina handlingar understrukit att respektive talan avser fastställandet av referenskvantiteten för år 1999, genom att hävda att 1999 års ordning hade tre "egenheter" som i detta hänseende gynnade aktörerna i de nya medlemsstaterna jämfört med aktörerna i de andra medlemsstaterna. Eftersom den kritik som de har framställt mot dessa tre "egenheter" återkommer i flera av deras respektive grunder och har bestridits av kommissionen, anser rätten att det är lämpligt att först pröva huruvida kritiken är befogad.

Inledande överväganden

Parternas argument

45 Sökandena har hävdat att tre "egenheter" i 1999 års ordning gynnade aktörerna i de nya medlemsstaterna jämfört med aktörerna i de andra medlemsstaterna.

46 Sökandena har för det första kritiserat det faktum att åren 1994–1996 genom artikel 4.2 i förordning nr 2362/98 ansågs som referensperioden för importen år 1999. Enligt bestämmelserna i 1993 års ordning motsvarade referensperioden åren 1995–1997.

47 För det andra har sökandena anfört att de preliminära kvantiteter bananer från tredje land som aktörerna i de nya medlemsstaterna tilläts att importera under de tre första kvartalen år 1995 överskred de kvantiteter som de skulle ha kunnat importera, om tullkvoten från och med den 1 januari 1995 hade anpassats till "de ökade behoven (2 200 000 ton + 353 000 ton)" och fördelats mellan alla aktörer i enlighet med artiklarna 3 och 5 i förordning nr 1442/93. Sökandena har hävdat att aktörerna i de nya medlemsstaterna "aldrig har behövt hänföra dessa överskridande kvantiteter till de kvantiteter som erhållits för tidigare perioder eller neutralisera dem på något annat sätt" och att de för år 1995 slutgiltigt följaktligen fick "större kvantiteter än vad de normalt hade haft rätt till enligt organisationen av marknaden". Sökandena har härav dragit slutsatsen att referenskvantiteterna för år 1999 har fastställts på grundval av för höga kvantiteter när det gäller aktörerna i de nya medlemsstaterna och år 1995.

48 I syfte att visa att dessa "överskridande kvantiteter" har förekommit har sökandena anfört följande argument:

— Under de tre första kvartalen år 1995 hade tullkvoten på 2 200 000 ton redan utnyttjats upp till 90 procent, det vill säga 1 980 000 ton, vilket motsvarade mer än 75 procent av denna tullkvot ökad med tilläggskvantiteten på 353 000 ton (2 553 000 ton), det vill säga 1 914 750 ton.

— För samma kvartal fick aktörerna i de nya medlemsstaterna, med stöd av förordningarna nr 3303/94, 479/95 och 1219/95, rätt att importera "preliminära" kvantiteter bananer från tredje land upp till 82 procent, och inte enbart 75 procent, av genomsnittet av de årliga kvantiteter som de hade importerat under åren 1991–1993.

49 I syfte att visa att aktörerna i de nya medlemsstaterna slutgiltigt har kunnat behålla de "preliminära överskridande" kvantiteter som de hade tilldelats för år 1995 och göra gällande dessa vid fastställandet av deras respektive referenskvantitet för år 1999 har sökandena anfört följande tre omständigheter:

— Det framgår av sjätte och nionde skälen i ingressen till förordning nr 1924/95 att kommissionen ansåg att det inte var lämpligt att, för år 1995, fördela tullkvoten på 2 200 000 ton ökad med tilläggskvantiteten på 353 000 ton mellan alla aktörer enligt de kriterier som hade fastställts i artiklarna 3 och 5 i förordning nr 1442/93.

— Kommissionen beaktade dessa "preliminära" kvantiteter i deras helhet för att kunna beräkna den "tillgängliga kvantiteten för alla aktörer för fjärde kvartalet [för år 1995]".

— Den kvantitet som erhölls genom att från tilläggskvantiteten på 353 000 ton avräkna den totala andelen av de "preliminära" kvantiteterna (258 671 ton) och den kvantitet som de nya aktörerna i de nya medlemsstaterna hade tilldelats för det fjärde kvartalet år 1995 (2 500 ton) motsvarade ungefär

nivån på den kvantitet som kommissionen avsåg i artikel 2 a i förordning nr 1924/95 till förmån för traditionella aktörers import av bananer från tredje land och av icke traditionella AVS-bananer under samma kvartal.

50 Sökandena har för det tredje, med hänvisning till lydelsen av artikel 6 i förordning nr 1924/95, hävdat att referenskvantiteterna för år 1999 borde ha fördelats i enlighet med artiklarna 3 och 5 i förordning nr 1442/93, och inte enligt kriteriet "importörens faktiska import" som avses i artiklarna 3 och 5 i förordning nr 2362/98. De har, med åberopande av punkterna 3 och 4 i artikel 5 i förordning nr 2362/98, jämförda med varandra, hävdat att tillämpningen av detta kriterium fick till följd att aktörerna i de nya medlemsstaterna förbehölls referenskvantiteterna för år 1999, eftersom dessa kvantiteter fastställdes på grundval av den import av bananer som hade ägt rum i dessa stater under år 1994 och de tre första kvartalen år 1995. Sökandena har gjort gällande att fastställandet av att denna import verkligen hade ägt rum uteslutande grundades på att relevanta tullhandlingar och bevis om betalning av tullar hade lagts fram. Det rörde sig med andra ord om bevis som, med hänsyn till valet av referensperiod, endast kunde läggas fram av dessa aktörer. Sökandena har angett att om referenskvantiteterna för år 1999 hade fastställts i enlighet med artiklarna 3 och 5 i förordning nr 1442/93 skulle aktörerna i de nya medlemsstaterna vars verksamhet var begränsad till betalning av tullar som mest ha ansetts vara sekundära importörer och de skulle följaktligen endast ha fått 15 procent av dessa kvoter. Omvänt skulle de aktörer som, i likhet med sökandena, hade utfört leveranser anses vara primära importörer och följaktligen ha kommit i åtnjutande av 57 procent av dessa kvoter.

51 Kommissionen har för sin del för det första redogjort för skälen till att åren 1994–1996 valdes som referensperiod.

52 Kommissionen har angett att det är på grundval av de kvantiteter som de viktigaste leverantörerna av bananer från tredje land hade exporterat till

gemenskapen under dessa år som dessa länders andelar i tullkvoten beräknats och att den följaktligen endast kunde välja samma referensperiod för att bevilja aktörerna referenskvantiteter individuellt.

53 Kommissionen var vidare tvungen att välja perioden 1994–1996 som referensperiod av det skälet att det endast var med avseende på denna period som de definitiva uppgifterna om den faktiska importen till gemenskapen var kända när förordning nr 2362/98 antogs, medan uppgifterna för år 1997 då endast var preliminära.

54 Kommissionen har dessutom understrukit att förstainstansrätten, i punkt 77 i sin dom av den 20 mars 2001 i mål T-18/99, Cordis mot kommissionen (REG 2001, s. II-913), bekräftade att det var rättsenligt att välja åren 1994–1996 som referensperiod.

55 Kommissionen har för det andra bestridit att aktörerna i de nya medlemsstaterna fick "överskridande kvantiteter" och anser att det följaktligen inte skulle ske någon "neutralisering" eller något "hänförande" i detta fall.

56 Kommissionen har för det första kritiserat sökandenas beräkningar (se ovan punkt 48). Den har påpekat att den omständigheten att importlicenser och importtillstånd för de tre första kvartalen år 1995 hade beviljats för hela gemenskapen upp till 90 procent av den årliga kvoten faktiskt medförde att den årliga kvoten ökades med en tilläggskvantitet på 353 000 ton, som motsvarade de nya medlemsstaternas behov. Eftersom nämnda kvantitet inte överskreds, förblev den årliga kvoten på 2 200 000 ton tillgänglig för de traditionella aktörerna i de andra medlemsstaterna. Kommissionen har vidare påpekat att aktörerna i de nya medlemsstaterna, under samma kvartal, faktiskt endast utnyttjade sina import-

tillstånd upp till totalt 258 671 ton, det vill säga cirka 73 procent av tilläggskvoten.

57 Kommissionen har för det andra förklarat att "den omständigheten att en kvantitet preliminärt har fastställts inte nödvändigtvis innebär att den senare kommer att ändras". Begreppet preliminär anger "att det senare kommer att ske en slutgiltig fastställelse, men innebär inte att denna fastställelse nödvändigtvis föregås av en ändring". Kommissionen har påpekat att den i förordningarna nr 3303/94, nr 479/95 och nr 1219/95 klart har angett att ett beviljande av importtillstånd inte på förhand avgör vilka referenskvantiteter som aktörerna i de nya medlemsstaterna senare skall komma att beviljas med stöd av artikel 6 i förordning nr 1442/93. Kommissionen har tillagt att tilläggskvantiteten på 353 000 ton "utjämnades" genom förordning nr 1924/95.

58 Kommissionen har för det tredje hävdat att den omständigheten att de kvantiteter som var avsedda för aktörer som bedriver export till de nya medlemsstaterna avvek från de kvantiteter som de skulle ha fått med stöd av artiklarna 3 och 5 i förordning nr 1442/93 varken är förvånande eller rättsstridigt. Det är nämligen så att "det är just för att bemästra den nya situation som följer av anslutningen som det var nödvändigt att, med avvikelse från gällande lagstiftning, införa övergångsbestämmelser om bland annat en ny provisorisk beräkning som ersätter den gamla beräkningen". Enligt kommissionen berodde detta på att de nya medlemsstaterna uteslutande försåg sig med bananer med ursprung i Latinamerika och att alla aktörer i dessa medlemsstater hörde till kategori A. Man kan följaktligen inte med framgång kritisera det förhållandet att år 1995 hade hänförts till den referensperiod som var relevant för att fastställa referenskvantiteterna för år 1999.

59 För det tredje har kommissionen bestridit påståendet att referenskvantiteterna för år 1999 borde ha fastställts med stöd av artiklarna 3 och 5 i förordning nr 1442/93. Denna förordning har nämligen upphävts med verkan från och med den 1 januari 1999 och ersatts av förordning nr 2362/98.

Förstainstansrättens bedömning

60 Vad för det första gäller sökandenas kritik av valet av åren 1994–1996, i stället för åren 1995–1997, som referensperiod för import år 1999, kan denna inte anses grundad. Sökandena har nämligen inte lagt fram några uppgifter som visar att kommissionens påstående, att den när förordning nr 2362/98 antogs ännu inte förfogade över definitiva uppgifter om den faktiska importen under år 1997 till gemenskapen, var felaktigt. Sökandena har inte heller kunnat vederlägga kommissionens förklaring att den för aktörerna föreskrivna referensperioden skulle motsvaras av den period som utnyttjades för att fastställa de viktigaste leverantörsländernas andelar av tullkvoten (se ovan punkt 52). Slutligen erinrar förstainstansrätten om att den, i punkt 77 i domen i det ovannämnda målet Cordis mot kommissionen, redan har bekräftat att det var rättsenligt att välja åren 1994–1996 som referensperiod.

61 Förstainstansrätten konstaterar för det andra att sökandena inte alls har visat att aktörerna i de nya medlemsstaterna slutgiltigt för år 1995 fick "större kvantiteter än vad de normalt hade haft rätt till enligt organisationen av marknaden".

62 I synnerhet kan inte de två argument godtas som sökandena har åberopat i syfte att visa att de kvantiteter bananer från tredje land som dessa aktörer tilläts att importera under de tre första kvartalen år 1995 överskred de kvantiteter som de skulle ha kunnat importera, om tullkvoten från och med den 1 januari 1995 hade uppgått till 2 553 000 ton och fördelats mellan alla aktörer i enlighet med kriterierna i artiklarna 3 och 5 i förordning nr 1442/93 (se ovan punkt 48).

63 Genom dessa argument har sökandena nämligen gjort en ofullständig tolkning av de övergångsbestämmelser som kommissionen antog till följd av de nya medlemsstaternas anslutning (se ovan punkterna 11–18), eftersom de har betraktat de tre kvartalsvisa förordningarna, det vill säga förordningarna nr 3303/94, nr 479/95 och nr 1219/95, åtskilda från förordning nr 1924/95, medan dessa olika förordningar måste bedömas tillsammans.

64 Även om det är riktigt att de olika kvoter som fastställts genom artikel 4.1 i förordning nr 3303/94 och artikel 1.1 i förordningarna nr 479/95 och nr 1219/95 (se ovan punkt 13) för sådan import av bananer från tredje land som utfördes av aktörerna i de nya medlemsstaterna för första–tredje kvartalen år 1995 skulle hänföras till tullkvoten på 2 200 000 ton, ändrades denna situation således genom förordning nr 1924/95. Den genom denna förordning införda tilläggskvoten på 353 000 ton öppnades nämligen för import av bananer från tredje land och av icke traditionella AVS-bananer till de nya medlemsstaterna för hela år 1995. De kvantiteter för vilka importtillstånd redan hade utnyttjats för de tre första kvartalen år 1995 hänfördes till slut till denna tilläggskvantitet och inte till tullkvoten på 2 200 000 ton (se nionde skälet och artikel 1 i förordning nr 1924/95). Såsom kommissionen korrekt har understrukit förblev sistnämnda tullkvot därigenom således till fullo tillgänglig för aktörerna i de nya medlemsstaterna.

65 Den resterande del av tilläggskvantiteten för fjärde kvartalet år 1995 som fanns disponibel fördelades upp till en kvantitet av 91 500 ton respektive 2 500 ton mellan, å ena sidan, de aktörer som hade salufört bananer från tredje land och icke traditionella AVS-bananer i de nya medlemsstaterna under perioden 1991–1993 och som var registrerade hos de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna i enlighet med artikel 3 i förordning nr 479/95 och, å andra sidan, de nya aktörer som var etablerade i de nya medlemsstaterna (se nionde och tionde skälen och artikel 2 i förordning nr 1924/95). Ovannämnda kvot på 91 500 ton fördelades mellan de berörda aktörerna på grundval av de årliga genomsnittliga kvantiteter bananer som hade saluförts i de nya medlemsstaterna under åren 1991–1993 och

enligt de kriterier som fastställts i artiklarna 3 och 5 i förordning nr 1442/93 (se nionde skälet och artikel 3.1 i förordning nr 1924/95).

66 Eftersom den totala referenskvantiteten för dessa aktörer uppgick till 352 224 ton, tillämpade kommissionen artikel 3.3 i förordning nr 1924/95 för att kunna fastställa den kvantitet bananer från tredje land eller icke traditionella AVS-bananer som var och en av dessa aktörer skulle tilldelas för fjärde kvartalet år 1995. Kommissionen antog således förordning (EG) nr 2008/95 av den 18 augusti 1995 om fastställande av den enhetliga nedsättningskoefficienten för fastställande av den kvantitet bananer från tredje land eller icke traditionella AVS-bananer som skall tilldelas varje aktör för import till de nya medlemsstaterna för fjärde kvartalet 1995 (EGT L 196, s. 3). Genom denna förordning beslutade kommissionen, inom ramen för tilläggskvantiteten, att "[d]en kvantitet som skall tilldelas varje aktör som anges i artikel 2 a i förordning ... nr 1924/95 för perioden 1 oktober–31 december 1995 ... skall beräknas genom att följande enhetliga nedsättningskoefficient tillämpas på aktörens referenskvantitet för handel i [de nya medlemsstaterna], fastställd i enlighet med artikel 3 i förordning ... nr 1924/95: 0,259778". Det skall härvid erinras om att kommissionen, i fråga om var och en av de kvartalsvisa förordningarna, hade understrukit att de importtillstånd som aktörerna i de nya medlemsstaterna beviljats inte skulle inverka på hur stor den referenskvantitet skulle vara som nämnda aktörer skulle tilldelas för år 1995 enligt artikel 6 i förordning nr 1442/93 (se artikel 4.1 i förordning nr 3303/94 och artikel 1.1 i förordningarna nr 479/95 och nr 1219/95).

67 Förstainstansrätten noterar dessutom att sökandenas andra argument (se ovan punkt 48) inte motsvarar de faktiska förhållandena. Även om det är riktigt att importtillstånden enligt de kvartalsvisa förordningarna, för de tre första kvartalen år 1995 och för aktörerna i de nya medlemsstaterna, kunde omfatta en kvantitet av totalt 82 procent av genomsnittet av de årliga kvantiteter som dessa aktörer hade importerat under åren 1991–1993 (se ovan punkt 14), framgår det emellertid av tredje skälet i förordning nr 1924/95 att dessa tillstånd för de tre första kvartalen år 1995 endast hade utnyttjats upp till 258 671 ton, det vill säga cirka 73 procent av detta genomsnitt.

68 Att tullkvoten på 2 200 000 ton under de tre första kvartalen år 1995 redan hade utnyttjats upp till 1 980 000 ton, vilket motsvarade mer än 75 procent av denna tullkvot ökad med tilläggskvantiteten på 353 000 ton, och att importtillstånden för samma kvartal för var och en av aktörerna i de nya medlemsstaterna kunde omfatta en kvantitet av totalt 82 procent av genomsnittet av de årliga kvantiteter som dessa aktörer hade importerat under åren 1991–1993 (se ovan punkt 48) visar inte alls att dessa aktörer för nämnda kvartal fick "överskridande" kvantiteter, som de sedan slutgiltigt kunde behålla.

69 För det tredje kan sökandena inte med framgång åberopa artikel 6 i förordning nr 1924/95 för att göra gällande att referenskvantiteterna för år 1999 borde ha fördelats i enlighet med artiklarna 3 och 5 i förordning nr 1442/93, och inte enligt kriteriet "importörens faktiska import" som avses i artiklarna 3 och 5 i förordning nr 2362/98. Såsom framgår av den närmare redogörelsen nedan i punkterna 78–85 upphävdes nämligen förordning nr 1442/93 med verkan från och med den 1 januari 1999. Vad särskilt beträffar den kritik som sökandena har gjort gällande mot de bevisregler som syftar till att fastställa de kvantiteter bananer som faktiskt importerades till de nya medlemsstaterna år 1994 och under de tre första kvartalen år 1995, skall redan nu påpekas att det av förstainstansrättens dom av den 20 mars 2001 i mål T-52/99, T. Port mot kommissionen (REG 2001, s. II-981), punkterna 85–87, framgår att kommissionen hade fullt fog att anta sådana regler.

Gemenskapens skadeståndsansvar för en otillåten rättsakt

70 Det framgår av fast rättspraxis att gemenskapens utomobligatoriska ansvar i den mening som avses i artikel 288 andra stycket EG kräver att flera förutsättningar är uppfyllda, nämligen att det agerande som läggs institutionerna till last är rättsstridigt, att det verkligen föreligger en skada och att det finns ett orsakssamband mellan det påstådda agerandet och den åberopade skadan (domstolens dom av den 29 september 1982 i mål 26/81, Oleifici Mediterranei

mot EEG, REG 1982, s. 3057, punkt 16, och förstainstansrättens dom av den 11 juli 1996 i mål T-175/94, International Procurement Services mot kommissionen, REG 1996, s. II-729, punkt 44, av den 16 oktober 1996 i mål T-336/94, Efisol mot kommissionen, REG 1996, s. II-1343, punkt 30, och av den 11 juli 1997 i mål T-267/94, Oleifici Italiani mot kommissionen, REG 1997, s. II-1239, punkt 20).

71 I detta fall skall talan prövas med hänsyn till den första av dessa förutsättningar. Beträffande denna förutsättning är kravet enligt rättspraxis att det skall vara fråga om en tillräckligt klar överträdelse av en rättsregel som har till syfte att ge enskilda rättigheter (domstolens dom av den 4 juli 2000 i mål C-352/98 P, Bergaderm och Goupil mot kommissionen, REG 2000, s. I-5291, punkt 42). När det gäller kravet på en tillräckligt klar överträdelse av en rättsregel är det avgörande kriteriet, för att anse att denna förutsättning är uppfylld, att den berörda gemenskapsinstitutionen uppenbart och allvarligt har missbedömt gränserna för sitt utrymme för skönsmässig bedömning. Om denna institution endast förfogade över ett i hög grad begränsat, eller till och med obefintligt, utrymme för skönsmässig bedömning kan även en mindre överträdelse av gemenskapsrätten vara tillräcklig för att det skall vara fråga om en tillräckligt klar överträdelse (domstolens dom av den 10 december 2002 i mål C-312/00 P, kommissionen mot Camar och Tico, REG 2002, s. I-11355, punkt 54, och förstainstansrättens dom av den 12 juli 2001 i de förenade målen T-198/95, T-171/96, T-230/97, T-174/98 och T-225/99, Comafrica och Dole Fresh Fruit Europe mot kommissionen, REG 2001, s. II-1975, punkt 134).

72 Sökandena har åberopat följande sju grunder till stöd för deras respektive talan, i den del den avser gemenskapens skadeståndsansvar för en otillåten rättsakt:

— Den första grunden avser åsidosättande av artikel 6 i förordning nr 1924/95 och principen om skydd för berättigade förväntningar.

— Den andra grunden avser åsidosättande av rättssäkerhetsprincipen och förordning nr 2362/98.

— Den tredje grunden avser åsidosättande av icke-diskrimineringsprincipen.

— Den fjärde grunden avser åsidosättande av proportionalitetsprincipen.

— Den femte grunden avser rättsstridig delegering av rådets befogenheter till kommissionen.

— Den sjätte grunden avser åsidosättande av motiveringsskyldigheten.

— Den sjunde grunden avser överträdelse av ett beslut av Världshandelsorganisationens (nedan kallad WTO) tvistlösningsorgan (nedan kallat TLO).

Den första grunden: Åsidosättande av artikel 6 i förordning nr 1924/95 och principen om skydd för berättigade förväntningar

— Parternas argument

73 Sökandena har för det första åter hävdat att gemenskapen har åsidosatt artikel 6 i förordning nr 1924/95 genom att fastställa deras respektive referenskvantitet för år 1999 i enlighet med kriterierna i artiklarna 3 och 5 i förordning nr 2362/98 i stället för i enlighet med dem som angavs i artiklarna 3 och 5 i förordning

nr 1442/93. De har påpekat att referensperioden för år 1999 omfattade år 1995 och att de hade utfört leveranser till de nya medlemsstaterna under sistnämnda år. Sökandena har gjort gällande att förordning nr 1924/95 fortfarande var i kraft år 1999 och följaktligen inte hade förlorat sitt ändamål till följd av att förordning nr 1442/93 hade upphävts. De har också hävdat att artikel 6 i förordning nr 1924/95 har en särskild betydelse och återger innehållet i artiklarna 3 och 5 i förordning nr 1442/93, till vilken den hänvisar.

74 Sökandena har för det andra anfört att de till följd av artikel 6 i förordning nr 1924/95 hade berättigade förväntningar på hur deras respektive referenskvantitet skulle fastställas för år 1999. De anser att kommissionen inte kan åberopa sitt eget handlande, det vill säga upphävandet av förordning nr 1442/93, för att rättfärdiga underlåtenheten att iaktta försäkringar som den har gett. Enligt deras mening kan inte heller artikel 7 och tolfte skälet i förordning nr 1924/95 med framgång åberopas av rådet och kommissionen. I artikeln föreskrivs nämligen endast en möjlighet att öka tullkvoten för år 1995 och nämnda skäl handlar uteslutande om artikelns innehåll. Sökandena har slutligen hävdat att dessa institutioner inte kan grunda sina argument på punkterna 101 och 102 i domen i det ovannämnda målet T. Port mot kommissionen, eftersom artikel 6 i förordning nr 1924/95 inte hade ifrågasatts i det mål som ledde till nämnda dom.

75 Rådet och kommissionen anser att talan inte kan bifallas på den första grunden.

76 Rådet och kommissionen har för det första erinrat om att det genom förordning nr 2362/98 infördes en ny ordning och att artikel 31 i nämnda förordning innebar att förordning nr 1442/93 upphävdes med verkan från och med den 1 januari 1999. Artikel 6 i förordning nr 1924/95, i vilken det hänvisades till förordning nr 1442/93, var följaktligen inte längre tillämplig för att fastställa referenskvantiteterna för år 1999. Nämnda institutioner har hävdat att sökandenas påstående att förordning nr 1924/95 alltjämt var i kraft år 1999 är oriktigt av flera skäl. För det första har de uppmärksammat att denna förordning innehöll övergångsbe-

stämmelser som erfordrades till följd av de nya medlemsstaternas anslutning till gemenskapen och som var avsedda att underlätta övergången från den ordning som gällde i dessa stater innan dessa anslöt sig till den gemensamma organisationen av marknaden för bananer. Övergångsperioden hade emellertid sedan länge löpt ut år 1999. Kommissionen har angett att förordning nr 1924/95 grundades på artikel 149.1 i Akten om villkoren för de nya medlemsstaternas anslutning till de fördrag som ligger till grund för Europeiska unionen och om anpassning av fördragen (EGT C 241, 1994, s. 9) och att det enligt denna artikel endast var möjligt att anta övergångsbestämmelser till den 31 december 1997, eftersom sådana bestämmelser inte kunde tillämpas efter den dagen. Rådet och kommissionen har för det andra anfört att bestämmelserna i förordning nr 2362/98, i egenskap av senare lagstiftning, skall ha företräde framför eventuella avvikande bestämmelser i förordning nr 1924/95. För det tredje har kommissionen hävdat att artikel 6 i sistnämnda förordning av materiella skäl inte heller var tillämplig år 1999. Kommissionen har anfört att aktörerna i de nya medlemsstaterna efter det att övergångsbestämmelserna hade upphört att gälla — således från och med år 1996 — skulle behandlas på samma sätt som aktörerna i de andra medlemsstaterna. Det var därför som det i artikel 6 i förordning nr 1924/95 föreskrevs att även om år 1995 omfattades av referensperioden skulle referenskvantiteterna för aktörerna i de nya medlemsstaterna fastställas i enlighet med de allmänna kriterierna i artiklarna 3 och 5 i förordning nr 1442/93. Eftersom 1993 års ordning under tiden hade ersatts av 1999 års ordning skulle det ha varit ändamålslöst att alltjämt säkerställa att bestämmelser som hade upphävts tillämpades på samma sätt i alla medlemsstater.

77 Rådet och kommissionen har för det andra bestridit att det i artikel 6 i förordning nr 1924/95 gavs försäkringar beträffande fastställandet av referenskvantiteter för år 1999. De har påpekat att denna förordning, förutom att den endast skulle tillämpas på 1993 års ordning, var avsedd att lösa övergångsproblem och att det i dess artikel 7 och tolfte skäl uttryckligen angavs att bestämmelserna i förordningen inte skulle påverka de beslut som rådet kunde komma att fatta och i förekommande fall de föreskrifter som var nödvändiga för deras genomförande. Rådet och kommissionen har dessutom hänvisat till punkterna 101 och 102 i domen i det ovannämnda målet T. Port mot kommissionen. Rådet har tillagt att sökandena inte alls har förklarat vilka konkreta åtgärder som de, stärkta av de berättigade förväntningar som de har åberopat, har vidtagit och som skulle ha omintetgjorts genom gemenskapsinstitutionernas senare rättsakter.

— Förstainstansrättens bedömning

78 Talan kan inte bifallas på den första grundens första del, som avser åsidosättande av artikel 6 i förordning nr 1924/95.

79 Det skall nämligen erinras om att det genom förordning nr 2362/98 hade införts en ny ordning för import av bananer till gemenskapen med verkan från och med den 1 januari 1999, det vill säga 1999 års ordning, som ersatte 1993 års ordning, vilken hade införts genom förordning nr 1442/93. Genom 1999 års ordning upphävdes bland annat det system för tilldelning av importlicenser som föreskrevs i 1993 års ordning, som baserades på tre kategorier av aktörer, en underuppdelning där det gjordes åtskillnad mellan tre olika slag av ekonomiska verksamheter samt en hänvisning till de tre år som föregick det år för vilket tullkvoten hade öppnats. Denna ordning ersattes av en ordning, som i huvudsak baserades på en åtskillnad mellan "traditionella aktörer" och "nya aktörer" och på de kvantiteter bananer som faktiskt hade importerats under åren 1994–1996. Förordning nr 1442/93 upphävdes således från och med den 1 januari 1999 genom artikel 31 i förordning nr 2362/98. Sökandenas respektive referenskvantitet kunde följaktligen inte fastställas med stöd av kriterierna i artiklarna 3 och 5 i förordning nr 1442/93.

80 I artikel 6 i förordning nr 1924/95 föreskrevs visserligen följande: "Vid fastställande av referenskvantiteter för varje period som omfattar 1995 skall rättigheter fastställas för alla aktörer som har [utfört leveranser till] de nya medlemsstaterna för hela 1995 i enlighet med artiklarna 3 och 5 i förordning ... nr 1442/93." Det är emellertid uppenbart att denna bestämmelse endast kunde tillämpas inom ramen för den ordning som hade införts genom sistnämnda förordning, till vilken den hänvisade, och endast under den period den var i kraft, det vill säga till och med den 31 december 1998. Detta bekräftas bland annat av ändamålet med artikel 6 i förordning nr 1924/95, vilket var att säkerställa att, efter det att övergångsbestämmelser hade antagits till följd av de nya medlemsstaternas anslutning, referenskvantiteterna för alla aktörer, däribland de som hade utfört leveranser till sistnämnda stater år 1995, fastställdes exakt

enligt samma kriterier. Såsom kommissionen korrekt har påpekat förelåg inte längre detta ändamål efter det att 1993 års ordning väl hade upphävts och ersatts av 1999 års ordning.

81 Talan kan inte heller bifallas på den första grundens andra del, som avser åsidosättande av principen om skydd för berättigade förväntningar.

82 Det kan nämligen inte med fog hävdas att det i artikel 6 i förordning nr 1924/95 gavs försäkringar som hos sökandena gav upphov till berättigade förväntningar beträffande fastställandet av deras respektive referenskvantitet för år 1999.

83 Det skall i detta hänseende erinras om att det av fast rättspraxis framgår att gemenskapsinstitutionerna har ett utrymme för skönsmässig bedömning vid valet av de medel som är nödvändiga för att genomföra sin politik, och de ekonomiska aktörerna kan därför inte med fog förvänta sig att rådande förhållanden skall bestå när dessa kan ändras av gemenskapsinstitutionerna inom ramen för deras utrymme för skönsmässig bedömning (domstolens dom av den 28 oktober 1982 i mål 52/81, Faust mot kommissionen, REG 1982, s. 3745, punkt 27, och av den 5 oktober 1994 i mål C-280/93, Tyskland mot rådet, REG 1994, s. I-4973, punkt 80; svensk specialutgåva, volym 16, s. 171). Detta gäller särskilt inom ett sådant område som den gemensamma organisationen av marknaden, där målsättningen förutsätter en ständig anpassning i takt med att de ekonomiska förhållandena förändras (domstolens dom av den 5 oktober 1994 i de förenade målen C-133/93, C-300/93 och C-362/93, Crispoltoni m.fl., REG 1994, s. I-4863, punkterna 57 och 58, och av den 29 februari 1996 i de förenade målen C-296/93 och C-307/93, Frankrike och Irland mot kommissionen, REG 1996, s. I-795, punkt 59, samt domen i det ovannämnda målet T. Port mot kommissionen, punkt 100).

84 Eftersom fastställandet av kriterierna för att tilldela importlicenser omfattas av valet av de medel som är nödvändiga för att genomföra gemenskapsinstitutionernas politik i fråga om den gemensamma organisationen av marknaden för

bananer, förfogade gemenskapsinstitutionerna i detta fall över ett stort utrymme för skönsmässig bedömning i denna fråga. Sökandena kunde under dessa förhållanden inte med fog förvänta sig att de tilldelningskriterier som föreskrevs i 1993 års ordning skulle bestå vid fastställandet av deras respektive referenskvantitet år 1999.

85 Av detta följer att talan inte kan bifallas på någon av den första grundens två delar.

Den andra grunden: Åsidosättande av rättssäkerhetsprincipen och förordning nr 2362/98

— Parternas argument

86 Sökandena har för det första påstått att gemenskapen har åsidosatt rättssäkerhetsprincipen "genom att retroaktivt tillämpa den fördelningskoefficient som avses i förordning nr 2362/98, och närmare bestämt kriteriet 'importörens faktiska import' på referenskvantiteterna från åren 1994–1996". När dessa kvantiteter fastställdes gällde en annan fördelningsmetod, det vill säga den som avsågs i förordning nr 1442/93, och kvantiteterna avsåg förhållanden som rådde före förordning nr 2362/98.

87 Sökandena anser för det andra att kommissionen har åsidosatt förordning nr 2362/98 i sig, eftersom förordningen inte innehöll någon bestämmelse "som talade för att den kunde tillämpas retroaktivt" och därför endast kunde tillämpas "på de referenser som inte avsåg tidigare förhållanden".

88 Rådet och kommissionen har för det första replikerat att denna andra grund bygger på en felaktig uppfattning om rättssäkerhetsprincipen.

89 Rådet har för det andra gjort gällande att sökandena inte har angett vilken regel som de anser har åsidosatts genom förordning nr 2362/98. Kommissionen anser att denna förordning inte skall innehålla någon retroaktiv bestämmelse, eftersom den inte har retroaktiv verkan. Rådet och kommissionen har tillagt att det inte med fog kan hävdas att gemenskapen har åsidosatt förordningen, eftersom densamma inte har tillämpats retroaktivt.

— Förstainstansrättens bedömning

90 Förstainstansrätten konstaterar, såsom rådet och kommissionen korrekt har understrukit, att sökandenas grund enligt vilken rättssäkerhetsprincipen har åsidosatts bygger på en felaktig uppfattning om denna princip. Även om principen utgör hinder för att en gemenskapsrättsakt ges verkan från och med en tidpunkt som inträtt före dess offentliggörande, utgör den inte något hinder för att det, vid införandet av en ordning som gäller efter offentliggörandet, tas hänsyn till vissa förhållanden som rådde före offentliggörandet.

91 I detta fall skulle förordning nr 2362/98, som hade offentliggjorts i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* den 31 oktober 1998 och vars syfte var att införa en ny ordning för import av bananer till gemenskapen från och med den 1 januari 1999, endast tillämpas på import av bananer som ägde rum från och med sistnämnda dag. De omständigheterna att det, vid fastställandet av den referenskvantitet som de nya aktörerna skulle tilldelas inom ramen för 1999 års ordning, genom förordning nr 2362/98 togs hänsyn till de kvantiteter som "rent faktiskt" hade importerats under en tidigare referensperiod och att det föreskrevs vissa regler för att bevisa att importen verkligen hade ägt rum påverkade inte

förhållanden som rådde innan förordningen offentliggjordes, och de innebar i synnerhet inte att de inom ramen för 1993 års ordning fastställda referenskvantiteterna kunde sättas i fråga.

92 Eftersom förordning nr 2362/98 inte har retroaktiv verkan kan talan inte heller bifallas på den andra grundens andra del. Av samma skäl är det för övrigt uppenbart att förordningen inte skulle innehålla någon retroaktiv bestämmelse.

93 Talan kan följaktligen inte bifallas på den grund som avser att rättssäkerhetsprincipen och förordning nr 2362/98 har åsidosatts.

Den tredje grunden: Åsidosättande av icke-diskrimineringsprincipen

— Parternas argument

94 Sökandena har för det första hävdat att aktörerna i de nya medlemsstaterna, vid dessa staters anslutning den 1 januari 1995, fick en bättre behandling av gemenskapen än den som aktörerna i Tyskland, Beneluxstaterna, Danmark och Irland fick när förordning nr 404/93 trädde i kraft den 1 juli 1993, trots att alla dessa aktörer befann sig i samma situation. Sökandena anser att det inte finns något sakligt skäl som rättfärdigar den olika behandlingen, utan att det för gemenskapen faktiskt handlade om att "ge [de nya medlemsstaterna] något 'till skänks' för att vid anslutningsförhandlingarna förmå dessa länder att samtycka till organisationen av marknaden".

95 Sökandena har för det andra anfört att såvitt avser fastställandet av referenskvantiteterna för år 1999 har aktörerna i de nya medlemsstaterna gynnats jämfört med dem som är etablerade i Tyskland, Beneluxstaterna, Danmark och Irland på grund av de tre "egenheter" som fanns i 1999 års ordning och som det har hänvisats till ovan i punkterna 45–50. Sökandena har anfört att "fördelningen av kvoter för år 1999 ledde till att marknaden delades upp med hänsyn till staterna". Sökandena har slutligen bestridit det relevanta i rådets hänvisning till punkterna 81–89 i domen i det ovannämnda målet T. Port mot kommissionen. De har härvid understrukit att sökanden i det mål som ledde till denna dom ifrågasatte den "nya fördelningsmetoden i allmänhet" och inte resultatet av att denna metod tillämpades beträffande år 1999.

96 Rådet och kommissionen har understrukit att talan inte kan bifallas på den grund som avser åsidosättande av icke-diskrimineringsprincipen.

97 Rådet och kommissionen anser för det första att det argument som sökandena har grundat på en jämförelse mellan den situation som aktörerna i de nya medlemsstaterna befann sig i vid dessa staters anslutning till gemenskapen och den som aktörerna i Tyskland, Beneluxstaterna, Danmark och Irland befann sig i när förordning nr 404/93 trädde i kraft saknar betydelse, eftersom talan inte avser 1993 års ordning, utan 1999 års ordning. Rådet har dessutom förnekat att gemenskapen skulle ha avsett att ge den första kategorin aktörer något "till skänks".

98 Rådet har för det andra, med hänvisning till punkterna 81–89 i domen i det ovannämnda målet T. Port mot kommissionen, gjort gällande att de situationer som aktörerna i de nya medlemsstaterna respektive aktörerna i Tyskland, Beneluxstaterna, Danmark och Irland befinner sig i inte är jämförbara i den mening som avses i rättspraxis, när det gäller fastställandet av referenskvantiteter för år 1999. I denna dom visade förstainstansrätten klart att artikel 5.3 och 5.4 grundas på objektiva kriterier, och den slog fast att talan inte kunde bifallas på den grund som avsåg åsidosättande av likabehandlingsprincipen, beträffande såväl fördelningsmetoden i allmänhet som resultatet av att denna metod tillämpades år 1999. Kommissionen har upprepat att de övergångsbestämmelser

som den antog åren 1994 och 1995 för import av bananer till de nya medlemsstaterna samt de ifrågasatta bestämmelserna i förordning nr 2362/98 inte i någon del var rättsstridiga. Kommissionen har dessutom förnekat att den år 1999 skulle ha delat upp marknaden med hänsyn till staterna.

— Förstainstansrättens bedömning

99 Förstainstansrätten konstaterar att grundens första del, genom vilken det utgås från en jämförelse mellan den situation som aktörerna i de nya medlemsstaterna befann sig i vid dessa staters anslutning till gemenskapen, den 1 januari 1995, och den som aktörerna i Tyskland, Beneluxstaterna, Danmark och Irland befann sig i när förordning nr 404/93 trädde i kraft, den 1 juli 1993, helt saknar betydelse. I detta mål avser respektive talan nämligen lagenligheten av 1999 års ordning, såsom den följer av förordningarna nr 1637/98 och 2362/98. Denna ordning kan inte alls ifrågasättas genom en enkel hänvisning till den situation som sökandena befann sig i när den tidigare ordningen var tillämplig. Rätten noterar dessutom att sökandena inte alls har styrkt deras påstående att gemenskapen skulle ha avsett att "ge de nya medlemsstaterna något 'till skänks' för att förmå dessa länder att samtycka till den gemensamma organisationen av marknaden för bananer".

100 Talan kan inte bifallas på grundens andra del, som avser en påstådd diskriminering mellan aktörerna i de nya medlemsstaterna och aktörerna i Tyskland, Beneluxstaterna, Danmark och Irland, när det gäller fastställandet av referenskvantiteter för år 1999.

101 Det skall i detta hänseende erinras om att gemenskapslagstiftaren på den gemensamma jordbrukspolitikens område har ett utrymme för skönsmässig bedömning som motsvarar det politiska ansvar som tillagts lagstiftaren genom artiklarna 40 och 43 i fördraget (nu artiklarna 34 EG och 37 EG i ändrad lydelse). Lagenligheten av en åtgärd på detta område kan följaktligen endast påverkas om den är uppenbart olämplig i förhållande till det mål som den behöriga institutionen eftersträvar (domstolens dom av den 21 februari 1990 i de förenade målen C-267/88–C-285/88, Wuidart m.fl., REG 1990, s. I-435, punkt 14, av den 13 november 1990 i mål C-331/88, Fedesa m.fl., REG 1990, s. I-4023, punkt 14, och av den 11 maj 2000 i mål C-56/99, Gascogne Limousin viandes, REG 2000, s. I-3079, punkt 38.

102 Sökandena har emellertid inte alls visat att de tre "egenheter" i 1999 års ordning som de har ifrågasatt var uppenbart olämpliga. För det första är, såsom redan har konstaterats ovan i punkt 60, den kritik som de har framställt mot valet av åren 1994–1996 som referensperiod ogrundad. För det andra har de inte visat att aktörerna i de nya medlemsstaterna slutgiltigt för år 1995 fick större referenskvantiteter än vad de hade haft rätt till med stöd av en tullkvot på totalt 2 553 000 ton och kriterierna i artiklarna 3 och 5 i förordning nr 1442/93 (se ovan punkterna 61–68). För det tredje saknas grund, av de skäl som har anförts ovan i punkterna 69 och 78–85, för sökandenas påstående att deras respektive referenskvantitet för år 1999 borde ha fastställts i enlighet med kriterierna i artiklarna 3 och 5 i förordning nr 1442/93, och inte enligt kriteriet "importörens faktiska import, och för den kritik som sökandena har anfört mot de bevisregler som syftar till att fastställa de kvantiteter bananer som faktiskt importerades till de nya medlemsstaterna år 1994 och under de tre första kvartalen år 1995.

103 Av detta följer att talan inte kan bifallas på den grund som avser åsidosättande av icke-diskrimineringsprincipen.

Den fjärde grunden: Åsidosättande av proportionalitetsprincipen

— Parternas argument

104 Sökandena har gjort gällande att de bestämmelser i förordning nr 2362/98 som avser fastställelse av referensperiod för år 1999 och fördelningsmetoden strider mot proportionalitetsprincipen, eftersom de är uppenbart olämpliga i förhållande till det mål som gemenskapslagstiftaren eftersträvade.

105 Vad först avser referensperioden har sökandena på nytt påpekat att denna omfattade år 1994, men uteslöt år 1997. De har därefter bekräftat att det, till följd av den särskilda bevisregeln i artikel 5.4 i förordning nr 2362/98, endast var aktörerna i de nya medlemsstaterna som kunde få referenskvantiteter för år 1999 på grundval av deras import till dessa stater år 1994. Sökandena har följaktligen berövats möjligheten att, vid fastställelse av deras respektive referenskvantitet för år 1999, göra gällande all den import som de hade genomfört till nämnda stater år 1994. Det fanns emellertid inget sakligt skäl för en sådan "omfördelning", i synnerhet inte vad gäller avsaknaden av uppgifter om den faktiska importen år 1997. Sökandena har dessutom bestridit relevansen av rådets hänvisning till punkt 77 i domen i det ovannämnda målet Cordis mot kommissionen, och härvid angett att förstainstansrätten däri inte uttalade sig i frågan huruvida den aktuella åtgärden var proportionerlig.

106 Vad, för det andra, beträffar fördelningsmetoden har sökandena på nytt påstått att, i fråga om fastställelse av referenskvantiteterna för år 1999, i den mån dessa baserades på importen till de nya medlemsstaterna år 1994 och under de tre första kvartalen 1995 var det bevisningen om att tullarna betalats som låg till grund för bedömningen av huruvida importen faktiskt hade ägt rum. Det är uppenbart att detta "kriterium om att tullarna betalats" inte är anpassat till det mål som

gemenskapslagstiftaren eftersträvar på området, det vill säga "att vid fördelningen av tullkvoten bevara förhållandena för de ekonomiska aktörer som, före den 1 januari 1999, har stått den affärsmässiga risk som importen av bananer ger upphov till". I enlighet med detta kriterium skulle nämligen importen till de nya medlemsstaterna år 1994 eller under de tre första kvartalen 1995 endast beaktas "i förhållande till varornas övergång till fri omsättning". Enligt sökandena ledde den i förordning nr 2362/98 föreskrivna fördelningsmetoden med andra ord till att endast aktörerna i de nya medlemsstaterna fick rättigheter, medan de traditionella leverantörerna förlorade sina förvärvade rättigheter. Sökandena har slutligen ifrågasatt det välgrundade i rådets och kommissionens hänvisning till punkterna 94 och 95 i förstainstansrättens dom av den 20 mars 2001 i mål T-30/99, Bocchi Food Trade International mot kommissionen (REG 2001, s. II-943), eftersom rätten inte prövade "tillämpningsområdet för och verkan av denna fördelningsmetod".

107 Rådet och kommissionen har hävdat att de bestämmelser i förordning nr 2362/98 som avser fastställelse av referensperiod och fördelningsmetod var nödvändiga och lämpliga.

108 När det först gäller referensperioden har de upprepat samma argument som de som har angetts ovan i punkterna 51–54.

109 Vad, för det andra, beträffar fördelningsmetoden har rådet och kommissionen påmint om att det i artikel 5.3 och 5.4 föreskrivs bevisregler om den faktiska importen. De anser att kommissionen, inom ramen för sitt stora utrymme för skönsmässig bedömning, härvid kunde grunda sig på ett sådant objektivt kriterium som framläggande av kopior av tullhandlingar samt av vederbörliga importtillstånd. Punkt 4 var nödvändig för att den import som aktörerna i de nya medlemsstaterna hade genomfört år 1994 skulle kunna beaktas vid fastställandet av deras referenskvantitet. Rådet och kommissionen har slutligen anfört att förstainstansrätten, i punkterna 94 och 95 i domen i det ovannämnda målet Bocchi Food Trade International mot kommissionen, slog fast att det genom förordning nr 2362/98 införda systemet för fördelning av tullkvoten i princip

skulle anses lämpligt med hänsyn till syftet att fördela tullkvoten rättvist, även om åtgärden på grund av de olika situationer som aktörerna befinner sig i inte påverkade alla dessa aktörer på samma sätt.

— Förstainstansrättens bedömning

110 Sökandena anmodades särskilt, inom ramen för åtgärderna för processledning, att vid förhandlingen muntligen ange räckvidden av sin grund avseende åsidosättande av proportionalitetsprincipen och att förklara på vilket sätt de två delar som grunden består av skiljer sig åt. Sökandena anförde som svar på denna anmodan att de åberopade grunden i andra hand, för det fall rätten skulle anse att kommissionen hade rätt att fastställa referenskvantiteterna för år 1999 med stöd av kriteriet "importörens faktiska import", och att de ifrågasatte den "samlade verkan" av den valda referensperioden och den särskilda bevisregeln i artikel 5.4 i förordning nr 2362/98.

111 Det räcker i detta hänseende att, såsom redan har slagits fast ovan i punkterna 60, 69, 78–85 och 102, konstatera att det saknas grund för sökandenas kritik mot valet av åren 1994–1996 som referensperiod och mot de bevisregler som syftar till att fastställa de kvantiteter bananer som faktiskt importerades till de nya medlemsstaterna år 1994 och under de tre första kvartalen år 1995.

112 Talan kan följaktligen inte bifallas på den grund som avser åsidosättande av proportionalitetsprincipen.

Den femte grunden: Rättsstridig delegering av rådets befogenheter till kommissionen

— Parternas argument

113 Sökandena har anfört att det, enligt artikel 37.2 tredje stycket EG, är på rådet som det ankommer att lagstifta i fråga om den gemensamma jordbrukspolitiken. Rådet skall, i enlighet med förfarandet i artikel 37 EG, självt besluta i de väsentliga avseenden som skall regleras. Sökandena anser att rådet följaktligen inte hade rätt att genom artikel 19.1 i förordning nr 404/93, i dess lydelse enligt förordning nr 1637/98, bemyndiga kommissionen att fastställa vilka aktörer, och upp till vilka kvantiteter, som har rätt till en del av tullkvoterna. Sökandena har även kritiserat det förhållandet att rådet inte förbehöll sig någon möjlighet till ingripande eller intervention och har anfört att medlemsstaterna, sedan rådet överlåtit sina befogenheter på området till kommissionen, inte längre har kunnat försvara de aktörer som är etablerade inom deras respektive territorier. Detta förhållande har i hög grad kränkt sökandenas rättigheter.

114 Rådet och kommissionen har anfört att systemet för fördelning av behörighet mellan de olika gemenskapsinstitutionerna har till syfte att säkerställa iakttagandet av den institutionella jämvikt som föreskrivs i fördraget, och inte skyddet för enskilda (domstolens dom av den 13 mars 1992 i mål C-282/90, Vreugdenhil mot kommissionen, REG 1992, s. I-1937, punkt 20). Ett åsidosättande av principer om delegering av genomförandebefogenheter till kommissionen kan följaktligen inte ge upphov till skadeståndsansvar för gemenskapen.

115 Rådet och kommissionen har tillagt att det bemyndigande som ges i artikel 19.1 i förordning nr 404/93, i dess lydelse enligt förordning nr 1637/98, under alla

omständigheter är förenligt med de principer som gemenskapsdomstolarna har utvecklat i fråga om de genomförandebefogenheter som kommissionen tilldelas.

— Förstainstansrättens bedömning

116 Förstainstansrätten noterar att bestämmelserna om fördelning av behörighet mellan de olika gemenskapsinstitutionerna har till syfte att säkerställa iakttagandet av den institutionella jämvikt som föreskrivs i fördraget, och inte att ge enskilda rättigheter (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovannämnda målet Vreugdenhil mot kommissionen, punkt 20). En eventuell rättsstridig delegering av rådets befogenheter till kommissionen kan följaktligen inte ge upphov till utomobligatoriskt skadeståndsansvar för gemenskapen.

117 Talan kan hur som helst inte bifallas på denna grund.

118 Enligt artikel 155 fjärde strecksatsen i EG-fördraget (nu artikel 211 EG) skall kommissionen, för att säkerställa den gemensamma marknadens funktion och utveckling, utöva de befogenheter som rådet ger den för att genomföra de regler som fastställts av rådet. Enligt fast rättspraxis följer det av fördragets systematik, i vilken denna artikel ingår, samt av praktiska krav att begreppet genomföra skall ges en vid tolkning. Eftersom endast kommissionen har möjlighet att på ett konstant och uppmärksamt sätt följa utvecklingen av jordbruksmarknaderna och handla med den skyndsamhet som situationen kräver, kan rådet bli tvunget att ge kommissionen stora befogenheter på detta område. Följaktligen skall gränserna för dessa befogenheter i synnerhet bedömas utifrån de allmänna grundläggande syftena med organisationen av marknaden (domstolens dom av den 17 oktober 1995 i mål C-478/93, Nederländerna mot kommissionen, REG 1995, s. I-3081, punkt 30, och av den 30 september 2003 i mål C-239/01, Tyskland mot kommissionen, REG 2003, s. I-10333, punkt 54). Domstolen har således fastslagit

att kommissionen har befogenhet att på jordbruksområdet vidta alla nödvändiga eller lämpliga tillämpningsåtgärder för verkställande av de grundläggande föreskrifterna, såvida åtgärderna inte strider mot dessa föreskrifter eller rådets tillämpningsföreskrifter (domarna i de ovannämnda målen Nederländerna mot kommissionen, punkt 31, och Tyskland mot kommissionen, punkt 55).

119 Domstolen har dessutom slagit fast att det skall göras åtskillnad mellan å ena sidan regler som är centrala inom det aktuella området och därför uteslutande faller inom rådets behörighet, och å andra sidan regler som endast gäller genomförandet och som rådet kan överlåta till kommissionen att utfärda (domstolens dom av den 17 december 1970 i mål 25/70, Köster, REG 1970, s. 1161, punkt 6, svensk specialutgåva, volym 1, s. 515, och av den 27 oktober 1992 i mål C-240/90, REG 1992, s. I-5383, punkt 36, svensk specialutgåva, område 13, s. 143). Domstolen har preciserat att det endast är sådana bestämmelser som syftar till att omsätta huvudprinciperna i gemenskapens politik i praktiska åtgärder som kan betecknas som viktiga grunddrag (domen av den 27 oktober 1992 i det ovannämnda målet Tyskland mot kommissionen, punkt 37. Domstolen har vidare förklarat "att rådet, efter att i en grundförordning ha fastställt de centrala reglerna på det aktuella området, kan överlåta den allmänna befogenheten att fastställa tillämpningsföreskrifter till kommissionen, utan att i detalj behöva ange huvudinnehållet i de befogenheter som överlåts, och att därvid en allmänt hållen bestämmelse är en tillräcklig grund för bemyndigandet" (domen av den 27 oktober 1992 i det ovannämnda målet Tyskland mot kommissionen, punkt 41).

120 I detta fall anser förstainstansrätten att artikel 19.1 i förordning nr 404/93, i dess lydelse enligt förordning nr 1637/98, genom vilken kommissionen bemyndigas att fastställa föreskrifter om förvaltningen av tullkvoter och av import av traditionella AVS-bananer, uppfyller de principer som har utvecklats i rättspraxis och som det har erinrats om ovan. Genom att i denna bestämmelse föreskriva att "[f]örvaltningen av de tullkvoter som anges i artikel 18.1 och 18.2 samt av importen av traditionella AVS-bananer skall ske i enlighet med en metod som grundar sig på beaktande av traditionella handelsmönster (enligt metoden 'traditionella aktörer/nya aktörer')" har rådet i synnerhet på ett tillräckligt klart sätt beskrivit huvudinnehållet i de genomförandebefogenheter som kommissionen har tilldelats.

121 Av det föregående följer att talan inte kan bifallas på den grund som avser rättsstridig delegering av rådets befogenheter till kommissionen.

Den sjätte grunden: Bristfällig motivering

— Parternas argument

122 Sökandena anser att den omständigheten att gemenskapen är en rättsgemenskap medför att den skall kunna ådra sig utomobligatoriskt skadeståndsansvar, om gemenskapslagstiftaren antar en rättsakt vars giltighet inte kan kontrolleras till följd av att den saknar motivering eller att motiveringen är bristfällig. Sökandenas grund avseende bristfällig motivering består av tre delar.

123 Sökandena har för det första anfört att kommissionen i förordning nr 2362/98 inte har gett en tillräcklig förklaring till varför det var nödvändigt att välja åren 1994—1996 som referensperiod.

124 Sökandena har för det andra hävdat att gemenskapslagstiftaren inte har gett en tillräcklig förklaring till varför aktörerna i de nya medlemsstaterna slutgiltigt kunde bevara de "preliminära kvantiteter" som de hade fått för de tre första kvartalen år 1995 och göra gällande dessa vid fastställandet av deras referenskvantitet för år 1999.

125 Sökandena har för det tredje i repliken anfört att gemenskapslagstiftaren i förordningarna nr 1637/98 och/eller 2362/98 borde ha angett varför den avsåg att utesluta tillämpningen av artikel 6 i förordning nr 1924/95.

126 Rådet och kommissionen har gjort gällande att en bristfällig motivering av en rättsakt inte ger upphov till skadeståndsansvar för gemenskapen (domstolens dom av den 15 september 1982 i mål 106/81, Kind mot EEG, REG 1982, s. 2885, punkt 14.

127 Rådet och kommissionen har tillagt att förordningarna nr 1637/98 och 2362/98 under alla förhållanden innehåller en tillräcklig motivering.

— Förstainstansrättens bedömning

128 Enligt fast rättspraxis ger en eventuellt bristfällig motivering av en rättsakt inte upphov till skadeståndsansvar för gemenskapen (domen i det ovannämnda målet Kind mot EEG, domstolens dom av den 6 juni 1990 i mål C-119/88, AERPO m.fl. mot kommissionen, REG 1990, s. I-2189, punkt 20, och domen i det ovannämnda målet Cordis mot kommissionen, punkt 79).

129 Talan kan hur som helst inte bifallas på den grund som avser åsidosättande av motiveringsskyldigheten.

130 För det första redogörs i skäl 3 till förordning nr 2362/98, vari det bland annat hänvisas till "tillgängliga kunskaper om den import som faktiskt har ägt rum" på ett tillräckligt sätt varför åren 1994–1996 valdes som referensperiod.

131 För det andra bygger de två andra delarna av den grund som avser åsidosättande av motiveringsskyldigheten på felaktiga antaganden (se ovan punkterna 60, 61–68 och 102).

132 Talan kan följaktligen inte bifallas på den grund som avser åsidosättande av motiveringsskyldigheten.

Den sjunde grunden: överträdelse av ett beslut av TLO

— Parternas argument

133 Sökandena har för det första anfört att TLO, med stöd av en av WTO-panelen upprättad rapport av den 12 april 1999, dragit slutsatsen att det genom förordningarna nr 1637/98 och nr 2362/98 införda systemet för fördelning av importlicenser för bananer är oförenligt med WTO:s bestämmelser. I sin rapport konstaterade WTO-panelen bland annat att principerna om mest gynnad nation och om nationell behandling, vilka avses i artiklarna II och XVII i Allmänna tjänstehandelsavtalet (GATS), hade åsidosatts. WTO-panelen ansåg i synnerhet att gemenskapen, genom att grunda tilldelningen av importlicenser på uttrycket "importörens faktiska import" och följaktligen på användningen av importlicenser under referensperioden 1994–1996, hade gett de tjänsteleverantörer som hade salufört traditionella AVS-bananer och/eller gemenskapsbananer inom

gemenskapen en gynnsammare behandling än de som hade salufört bananer från tredje land. WTO-panelen drog slutsatsen att gemenskapssystemet för tilldelning av importlicenser följaktligen bevarade de diskriminerande inslagen från det tidigare systemet, inslag som permanenta överprövningsorganet vid WTO tidigare kritiserat i sin rapport av den 9 september 1997.

134 Sökandena har härefter hävdat att gemenskapen är bunden av TLO:s beslut, eftersom den aldrig har ifrågasatt beslutet (domstolens yttrande 1/91 av den 14 december 1991, REG 1991, s. I-6079, punkt 39). Enligt sökandena har "gemenskapen bortsett från denna bindande rättsverkan genom att tillämpa och/eller förmå medlemsstaterna att tillämpa organisationen av marknaden [enligt 1999 års ordning] [på sökandena] och, i synnerhet, kriteriet 'importörens faktiska import' som fördelningsmetod, även efter besluten av TLO".

135 Sökandena har slutligen anfört att förstainstansrätten i dess dom av den 28 september 1999 i mål T-254/97, Fruchthandelsgesellschaft Chemnitz mot kommissionen (REG 1999, s. II-2743), punkt 30, inte besvarade frågan huruvida "sökandena kan ... grunda sig på [TLO:s] beslut". Sökandena har påpekat att de i förevarande mål inte har hänvisat till de materiella bestämmelserna i WTO:s lagstiftning, till skillnad från sökandena i de fall som ledde till dom i de ovannämnda målen Cordis mot kommissionen, Bocchi Food Trade International mot kommissionen och T. Port mot kommissionen. Principen om ömsesidighet och fördelar för alla parter, till vilken det hänvisas i rättspraxis för att neka enskilda möjligheten att direkt göra gällande dessa bestämmelser, har inte någon betydelse "när utgången av WTO:s tvistlösningsförfarande går emot en part i fördraget och parten görs uppmärksam på att den är bunden av det aktuella beslutet".

136 Rådet och kommissionen har bekräftat att den påstådda överträdelsen av TLO:s beslut inte kan ge upphov till utomobligatoriskt skadeståndsansvar för gemenskapen.

137 Rådet och kommissionen har i detta hänseende understrukit att bestämmelserna i WTO-avtalen, med hänsyn till deras beskaffenhet och systematik, i princip inte ingår bland de regler utifrån vilka gemenskapsdomstolen prövar lagenligheten av gemenskapsinstitutionernas rättsakter (domstolens dom av den 23 november 1999 i mål C-149/96, Portugal mot rådet, REG 1999, s. I-8395, punkt 47). Rådet och kommissionen har, med hänvisning till domarna i de ovannämnda målen Cordis mot kommissionen, Bocchi Food Trade International mot kommissionen och T. Port mot kommissionen, bekräftat att WTO:s bestämmelser i princip inte har till syfte att ge enskilda rättigheter och anser att detsamma gäller beträffande bindande beslut av WTO:s organ. Regeringarna i de stater som är medlemmar i WTO har nämligen ett visst handlingsutrymme när det gäller de följder som dessa beslut skall anses medföra. De två institutionerna har även hänvisat till punkterna 19 och 20 i domstolens dom av den 14 oktober 1999 i mål C-104/97 P, Atlanta mot Europeiska gemenskapen (REG 1999, s. I-6983). De har tillagt att förordningarna nr 1637/98 och nr 2362/98 inte syftar till att säkerställa att en särskild förpliktelse som åtagits inom ramen för WTO fullgörs i gemenskapens rättsordning, i synnerhet som det i förordningarna inte uttryckligen hänvisas till närmare angivna bestämmelser i WTO-avtalen.

138 Rådet har slutligen påpekat att de förordningar vars lagenlighet har bestridits av sökandena hade antagits innan TLO:s beslut antogs. Sökandena kan följaktligen inte klandra gemenskapen för att inte ha iakttagit detta besluts bindande verkan.

— Förstainstansrättens bedömning

139 Förstainstansrätten erinrar om att det endast är om gemenskapen har avsett att fullgöra en särskild förpliktelse, vilken den åtagit sig inom ramen för WTO, eller om det i en gemenskapsrättsakt uttryckligen hänvisas till närmare angivna bestämmelser i de avtal som ingår i bilagorna till WTO-avtalet, som det åvilar

domstolen och förstainstansrätten att pröva lagenligheten av gemenskapsrättsakten i fråga med hänsyn till WTO:s bestämmelser (domen i det ovannämnda målet Portugal mot rådet, punkt 49).

140 Sökandena har emellertid varken påstått eller, i ännu mindre grad, visat att rådet och kommissionen har "avsett att fullgöra" särskilda förpliktelser i den mening som avses i rättspraxis (se, i fråga om allmänna tull- och handelsavtalet (GATT) från år 1947, domstolens dom av den 7 maj 1991 i mål C-69/89, Nakajima mot rådet, REG 1991, s. I-2069, punkt 31) och som anges i WTO-panelens rapport av den 12 april 1999 eller i TLO:s beslut om antagande av denna rapport, eller till och med i tidigare rättsakter från WTO:s organ. Sökandena har inte heller vare sig påstått eller visat att det i samma förordningar uttryckligen hänvisas till närmare angivna bestämmelser som framgår av WTO-panelens rapport av den 12 april 1999 eller av beslutet om antagande av denna rapport, eller till och med av tidigare rättsakter från WTO:s organ.

141 Av detta följer att sökandena inte kan grunda sin talan på den påstådda överträdelsen av ett beslut av TLO.

142 Av det ovan anförda följer att sökandena inte har visat att det agerande som de har lagt rådet och kommissionen till last är rättsstridigt. Eftersom en av förutsättningarna för gemenskapens utomobligatoriska skadeståndsansvar inte är uppfylld, skall sökandenas respektive talan om gemenskapens skadeståndsansvar för en otillåten rättsakt ogillas i dess helhet, utan att det är nödvändigt att pröva de två andra förutsättningarna för detta skadeståndsansvar (se, för ett liknande resonemang, domstolens dom av den 15 september 1994 i mål C-146/91, KYDEP mot rådet och kommissionen, REG 1994, s. I-4199, punkt 81).

Gemenskapens skadeståndsansvar för en tillåten rättsakt

— Parternas argument

143 Sökandena har i andra hand, med åberopande av en gemensam konstitutionell tradition i medlemsstaterna och gemenskapens rättspraxis, påstått att gemenskapen kan ådra sig skadeståndsansvar för en tillåten rättsakt. Sökandena har begärt att förstainstansrätten skall slå fast att ett sådant skadeståndsansvar har uppkommit i detta fall.

144 Sökandena har, med hänvisning till förstainstansrättens dom av den 28 april 1998 i mål T-184/95, Dorsch Consult mot rådet och kommissionen (REG 1998, s. II-667), anfört att detta ansvar förutsätter att tre villkor är kumulativt uppfyllda, det vill säga att den skada som har lidits verkligen föreligger, att det finns ett orsakssamband mellan skadan och den rättsakt som gemenskapsinstitutionerna kritiseras för samt att det rör sig om en ovanlig och särskild skada. Sökandena har påstått att dessa förutsättningar är uppfyllda i detta fall.

145 De har för det första gjort gällande att den påstådda skadan är verklig, det vill säga att den är mätbar, och säker, det vill säga att den är oåterkallelig och definitiv.

146 Sökandena har för det andra hävdat att de inte har kunnat undgå att drabbas av en ovanlig och särskild skada. För det första har deras näringsverksamheter i de nya medlemsstaterna inte gett upphov till "risker som har ett naturligt samband med den åberopade skadan". I synnerhet finns det ingen omständighet på grundval av vilken de kunde anta att de tre "egenheter" som det har hänvisats till ovan i punkterna 45–50 skulle införas i 1999 års ordning. De har för det andra anfört att de kostnader som följer av att dessa stater har inkluderats i den gemensamma organisationen av marknaden för bananer har påförts en särskild

kategori ekonomiska aktörer på ett oproportionerligt sätt. Sökandena har härvid förklarat att "de aktörer i de [andra] medlemsstaterna som hade levererat bananer till de nya medlemsstaterna före sistnämnda staters anslutning inte har kunnat undgå att drabbas ... av tre betydande olägenheter, medan aktörerna i de nya medlemsstaterna fick 'anslutningsgåvor'".

147 Sökandena har för det tredje gjort gällande att den åberopade skadan direkt och uteslutande har vållats av gemenskapslagstiftaren.

148 Rådet och kommissionen har bestridit att principen om gemenskapens skadeståndsansvar för en av dessa institutioners tillåtna rättsakter genom rättspraxis tidigare har erkänts i gemenskapsrätten eller att den kan följa av en gemensam konstitutionell tradition i medlemsstaterna.

149 Rådet och kommissionen anser under alla förhållanden att de tre kumulativa förutsättningar som krävs för att ett sådant skadeståndsansvar skall kunna uppkomma inte är uppfyllda i detta fall. För det första har sökandena varken visat att de har lidit en sådan verklig och säker skada eller att den åberopade skadan är en direkt följd av de berörda institutionernas agerande. För det andra kan skadan inte anses vara av särskild beskaffenhet, eftersom sökandena inte hör till en särskild kategori av ekonomiska aktörer som har påförts en oproportionerlig kostnad i förhållande till andra aktörer. Fastställandet av referenskvantiteter enligt bestämmelserna i förordning nr 2362/98 grundas dessutom på objektiva kriterier som tillämpas på alla aktörer som befinner sig i samma situation som sökandena. För det tredje överskrider skadan inte gränserna för de ekonomiska risker som sammanhänger med verksamheterna inom sektorn i fråga.

Förstainstansrättens bedömning

150 För det fall principen om ett utomobligatoriskt skadeståndsansvar för gemenskapen för en tillåten rättsakt skall erkännas i gemenskapsrätten, erinrar förstainstansrätten om att detta ansvar under alla förhållanden kräver att tre förutsättningar är kumulativt uppfyllda, det vill säga att den påstådda skadan verkligen föreligger, att det finns ett orsakssamband mellan skadan och den rättsakt som gemenskapsinstitutionerna kritiseras för samt att det rör sig om en ovanlig och särskild skada (domstolens dom av den 15 juni 2000 i mål C-237/98 P, Dorsch Consult mot rådet och kommissionen (REG 2000, s. I-4549, punkterna 17–19, och förstainstansrättens dom av den 6 december 2001 i mål T-196/99, Area Cova m.fl. mot rådet och kommissionen, REG 2001, s. II-3597, punkt 171).

151 Förstainstansrätten har i sin dom av den 28 april 1998 i det ovannämnda målet Dorsch Consult mot rådet och kommissionen, som har fastställts i domen av den 15 juni 2000 i det ovannämnda målet Dorsch Consult mot rådet och kommissionen, preciserat att en skada är "av särskild beskaffenhet" om den påverkar en särskild kategori av ekonomiska aktörer på ett oproportionerligt sätt i förhållande till andra aktörer, och "ovanlig" om den överskrider gränserna för de ekonomiska risker som sammanhänger med verksamheterna inom sektorn i fråga, utan att den rättsakt som givit upphov till den åberopade skadan kan rättfärdigas av ett allmänt ekonomiskt intresse (punkt 80).

152 Det är uppenbart att denna dubbla förutsättning inte är uppfylld i förevarande fall.

153 För det första fastställdes referenskvantiteten för år 1999 för var och en av sökandena på grundval av objektiva kriterier som förekom i förordning nr 2362/98 och som tillämpades utan åtskillnad på alla ekonomiska aktörer som befann sig i samma situation som sökandena. I synnerhet gäller att sökandena berörs av bestämmelserna i denna förordning, som de har ifrågasatt, på samma sätt som varje annan traditionell aktör som har levererat bananer till de

nya medlemsstaterna år 1994 och/eller under de tre första kvartalen år 1995. Det kan följaktligen inte anses vara fråga om en särskild uppoffring som bara har drabbat sökandena.

154 För det andra har gränserna för de ekonomiska risker som sammanhänger med verksamheterna inom sektorn för bananer inte överskridits. Det räcker härvid att erinra om att gemenskapsinstitutionerna har ett utrymme för skönsmässig bedömning vid valet av de medel som är nödvändiga för att genomföra deras politik, i synnerhet inom ett område som den gemensamma organisationen av marknaden, där målsättningen förutsätter en ständig anpassning i takt med att de ekonomiska förhållandena förändras. Sökandenas verksamheter var särskilt utsatta för risken att den genom avdelning IV i förordning nr 404/93 införda ordningen för handel med tredje stat kunde ändras.

155 Av detta följer att talan inte heller kan bifallas på den grund som har åberopats i andra hand och som avser gemenskapens skadeståndsansvar för en tillåten rättsakt.

156 Talan i båda målen skall följaktligen ogillas i dess helhet.

Rättegångskostnader

157 Enligt artikel 87.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Rådet och kommissionen har yrkat att sökandena skall bära sina rättegångskostnader och förpliktas att ersätta rådets och kommissionens rättegångskostnader. Eftersom sökandena har tappat målet, skall rådets och kommissionens yrkanden bifallas.

På dessa grunder beslutar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (femte avdelningen)

följande dom:

1) Talan ogillas.

2) Sökandena skall bära sina rättegångskostnader och ersätta rådets och kommissionens rättegångskostnader.

García-Valdecasas Lindh Cooke

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 10 februari 2004.

H. Jung P. Lindh

Justitiesekreterare Ordförande